

Dian László MÉG VAN IDŐD

apám emlékére

1.

A tibeti halottaskönyv részletesen leírja a haláljeleket. Ha a szem az orrhegyet nem látja, öt hónap van hátra. Ha a fog tövéhez fekete lepedék tapad, kilenc nap múlva érkezik a halál. Meg ilyenek. De nekem valahogy túl esetlegesek ezek a jelek. Akkor inkább az, amit a halottaskönyv úgy nevez, hogy az árnyék kivetítése az égre.

látszólagos utókép

Nos. Álljunk meg egy napsütötte tisztáson. Terpeszben. Tárt karokkal, hogy a karok árnyéka elváljon a törzstől. És nézzük két-három percig mereven az árnyékunkat. Aztán nézzünk fel az égre. És az égbolt kékjében meg fogjuk látni magunkat. Amiben nincs semmi különös. Ezt hívják látszólagos utóképnek: az idegsejtek még tüzelnek egy darabig, s csak másodpercek múlva felejtik el az előző képet. És ha nem látjuk a jobb lábunkat, két év múlva jön el a halál. Ha a bal láb hiányzik, akkor már csak egy év maradt. És így tovább.

De nekem nem lesz szükségem efféle vizsgálatokra. Pontosan tudni fogom, mikor halok meg. Mert aznap látogat meg a Krisztike. És énekel nekem.

2.

Nusika apám egyik unokatestvére volt. A Krisztike anyja. Sokáig nem is tudtam, hogy a világon van. Pár évvel apám halála előtt jelent meg egyszer csak a semmiből. Rokoni látogatás. Nem is értettük, mit akar. Most már tudom. Körülhézett. Aztán elment. Még nem jött el az ideje.

Apám akkoriban még jó erőben volt. Csak később hatalmasodott el rajta az alkoholizmusa. Amikor betöltötte a hetvenet. És abban az utolsó évben mindennap eszméletlenségig itta magát.

Bivalyerős volt a szervezete. Uradalmi napszámosok gyerekének született. Tudják: ők voltak a puszták népe. És ott megvolt a darwini szelekció rendesen. Nagyjából januárban kezdte. És októberig bírta.

Nem voltak könnyű napok. Megölöm anyádat! Elvágom a torkát! Minden este üvöltött. Nem tudta megemészteni, hogy anyám elvált tőle. Húsz évvel azelőtt. És magával vitte a fél házat. Amit a semmiből hoztak össze.

Aztán delírium. Zárt osztály. Naponta látogattam. Végül az elfekvő. De már nem ismert meg. A keresztfiának vélt fiatal korából. És csodálkozott, hogy én is Pestre költöztem.

3.

Karácsony másnapján csörgött a telefon. Nusika volt. A látogatása óta nem is hallottunk róla. És érdeklődött. Én meg tök részeg voltam. Mindenről beszámoltam neki. Részletesen. Amiről más családokban inkább hallgatnak.

Meglátogatná! Feljön Pestre! Kocsival. Elvisznek engem is. Örültem neki. Messze volt az elfekvő. És ott már csak hetente kétszer látogattam. Kötelességből. Nyomasztó egy környék volt az. Így legalább egy látogatás kipipálva.

És meglátogattuk.

Egon Schiele: Körmenet

Nusika aratókosarat hozott. Rántott hús és házi kenyér. Kerek kosárban, kockás kendővel letakarva. Még ma is összefut a számban a nyál, ha visszagondolok azokra az ízekre. És Nusika mesélt. A régi aratásokról. Hogy ilyen kosárban vitték az aratóknak az ebédet, amikor kislány volt. Amikor még kézi erővel arattak. Kaszával.

Még én is tudtam: kegyetlen munka volt az. Embertelen. Apám sokat mesélt gyerekkoromban arról a világról. Ezért is tanult. Hogy soha többé ne kelljen aratnia. El onnan! Pestre!

4.

Megismerte anyámat. Aki pesti lány volt. Vadidegenek kommandálták össze vele. Apám egyből igent mondott.

Pesten lakni! Nem kell hajnali fél négykor kelnie, gyalog a szomszéd faluba, hogy a vonat behozza a városba, ahol dolgozott.

Anyám húsz évig bírta. Aztán összeomlott. Zárt osztály. Évekig tartó gyógyulás. És válás. Vagyonmegosztás.

Hát az se volt egy fátyós menet. Főleg egy tízéves gyereknek nem. Nekem. Apám néha felhozta a baltát a garázsból, hogy megöl minket. De aztán nem ölt meg senkit.

5.

Nusikát furcsa rokoni szálak fűzték apámhoz. És itt most egy kicsit zavaros lesz a történet. Az apai nagyanyámnak volt egy lánytestvére. Az apai nagyapámnak pedig egy fiútestvére. A lánytestvér volt Nusika anyja, akit szintén Annuskának hívtak. A fiútestvér pedig ennek az Annuskának volt a nagy szerelme. És a család nem engedte, hogy egybekeljenek. Nem kell még egy 'ilyen' házasság. Mint a nagyszüleimé. Ennyi volt csak az indoklás.

'Ilyen.' Milyen? A nagyszüleim unokatestvérek voltak? Vagy talán féltestvérek?

Még az is lehet. Nem tudjuk. Mert a pusztán elég szabados volt az élet. Nem volt vagyon, amit örökíteni kellett. És nem számított a házasságlevél.

6.

Nusika anyja végül a Böcsödihez ment hozzá. Az se volt egy boldog házasság. És a Böcsödi végül feladta. Felakasztotta magát.

nagy szerelem

Később sokat sakkoztunk Nusikával és a lányával, Krisztikével az évszámok és a helyszínek felett. Lehet, hogy Nusika se Böcsödi lány? Nem az apja az apja? Hanem az a bizonyos nagy szerelem? Mert Nusikának volt egy testvére, aki korán meghalt. És az anyjuk, az Annuska nem a férjére temettette, a Böcsödire, hanem a nagy szerelme sírjába.

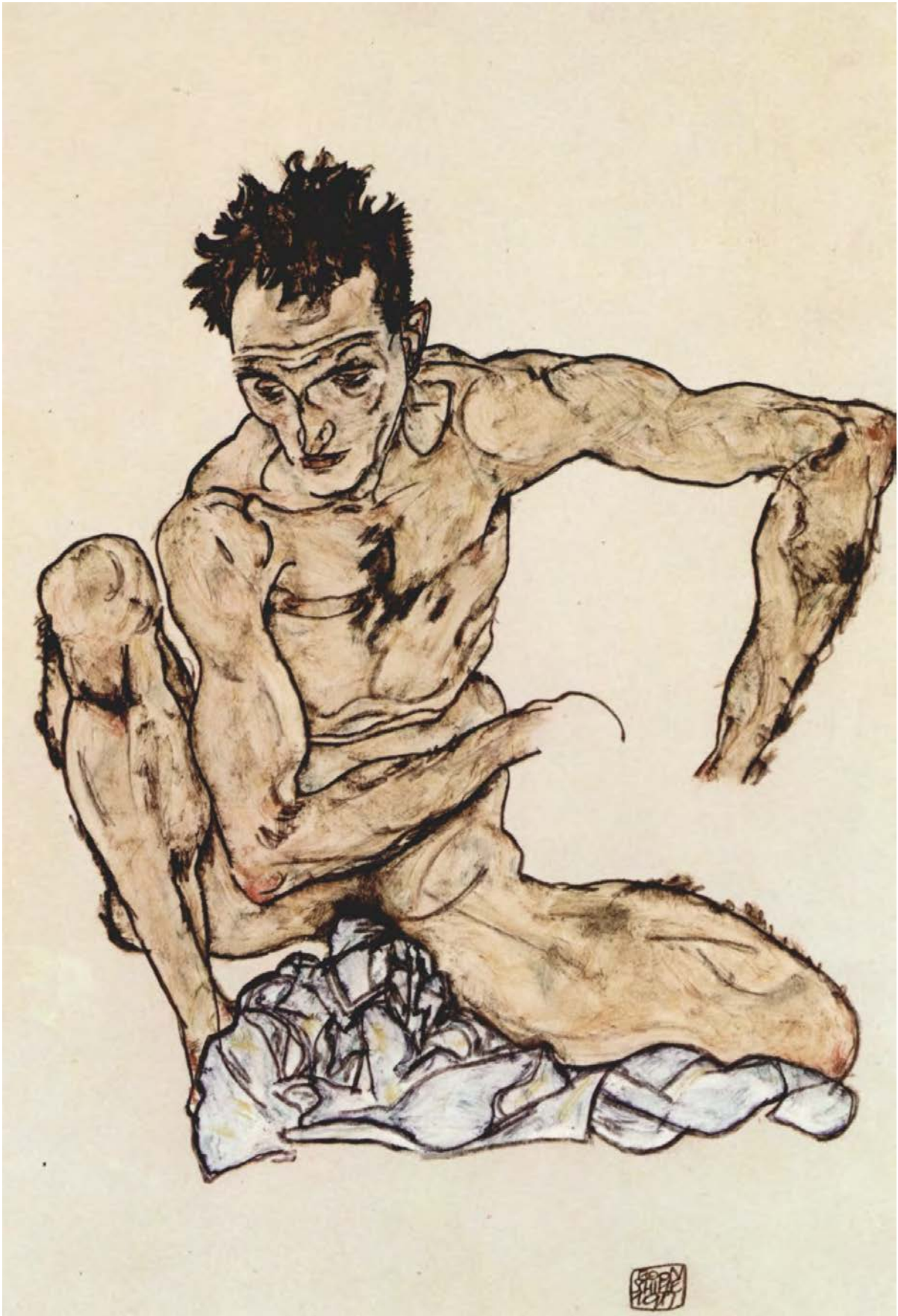
7.

Aratókosarat hozott. És a régi aratásokról mesélt. Még énekelt is. Halkan. Az apám fülébe.

Aztán hazavittek. Feljöttek egy kávéra. Nusika teljesen rá volt kattanva az aratásra. A falon pár krétarajz. Az egyiken cséplés. Cséplőgép. Igen! A majorban is ilyenekkel csépeltek a gabonát! És még vagy kétszer visszatért rá.

Aztán elmentek. Én meg elmosogattam. Csöngött a telefon. A kórházból telefonáltak.

Az apám. Fürdetés közben. A zuhany alatt ült. Csak hörgött egyet és hátraesett a feje. Azonnal meghalt. Tüdőembólia.

Egon Schiele rajza

8.

Lassan összeállt a kép. Frazer. Az első gabonafejek levágásával a gabonaszellemet ölik meg. Egyiptomban: Ozirisz – a gabonaisten, aki minden évben meghal, amikor eljön az aratás. Vagy a szólások. 'Arat a halál'. 'A nagy kaszás'. És a keresztény kultúrkör: 'De vajon minket / az Úr aratása / Nem ér-e váratlan, / halál kaszája?'

Nusika áténekelte apámat a halálba. Azt az embert, akinek a szülei miatt nem lehettek boldogok az ő szülei.

És az átkok hetedízigen hatnak.

Nusika és apám. Krisztike és én.

9.

Krisztike egyszer majd meglátogat. Énekelni fog. Meg a régi aratásokról mesél. Hogy milyen is volt. Én pedig ott fogom összefosni magam.

De addig még van időm. Hogy ne basszam el.

Az életet. A szerelmet. Ahogyan ők.